

Poštnina plačana v gotovini

KRES

LIST SLOVENSKIH FANTOV

IV
1933
2

Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Domžale - Groblje. Urejuje Stražar Konrad, Domžale, Kolodvorska ulica št. 18, kamor naj se pošiljajo vsi rokopisi. Za tiskarno Josip Godina, Groblje. Uprava je v Ljubljani, Ljudski dom. Letna naročnina: za posamezne naročnike Din 20, za skupne naročnike po odsekih Din 18. Račun poštne hranilnice: Ljubljana 15.521. Telefon: Ljubljana 34-98.

UREDNIKOVA BESEDA

P. T. (Breg, Polzela). Dopisa, katerega urgiraš, nisem dobil. Ne vem, če se ni izgubil. Ako bi ga dobil, bi ga priobčil ali Ti vsaj odgovoril.

Julče Belokranjec. Spis dobil, a ga ne morem objaviti. Preveč začetniški si, zato tvoj »umotvor« še ni za tisk. Kakor je za vsako delo treba priprave in vaje, tako je tudi za pisateljvanje. Če rad pišeš, kakor praviš, in imaš čas za to, le piši, vadi se, da dobiš slog in uglajenost ter se naučiš logično misliti in pravilnosti jezika. Uči se pri dobrih pisateljih! Če boš bral dela naših pripovednikov (Finžgarja!), Ti bo to mnogo koristilo. Le korajžo! Če hočeš, se le še oglasi!

J. M. Pesmi, ki si jih poslal, kažeta, da nisi brez smisla za pesem. Nekaj prav čednih primerov imaš, n. pr.:

»Človeško življenje podobno je ladji,
ki zjutraj odjadra z razpetimi jadri...«

Vendar pa Ti še toliko manjka, da je tvoje izlive težko imenovati pesem. Pesniška dikcija in jezik Ti delata prehude preglavice, zato so take pesmi za čitanje v prijateljskem krogu, ne pa za objavo v listu.

D. V. Nekaj sem priobčil. »Novo dobo« bom shranil, dočim je »Naš oder« za v koš, ker ne kaže dozorele, prebavljene modrosti. Iz »Drobtin« morda ob priliki kaj uporabim, čeprav se mi zdi, da večina njih ni zrastle doma, temveč si jih pobral kje drugje.

St. N. Sprejemam roko in vabim k sodelovanju. Le če bomo vsi zidarji, bomo nekaj zgradili.

Podjunofil: Prinašamo začetek spisa o Podjuni. Slik ne moremo priobčiti. Ker je pri nas »Svinja planina« splošno znana pod imenom »Svinjska planina«, sem si v toliko dovolil izpremeniti rokopis.

J. J. (Sodražica). »Pisma slovenskih fantov-vojakov« pridejo prihodnjič na vrsto.

T. K. (Reteče). Razumem »Prvo srečanje« in Tvojo bol, ki te je navdajala ob pisanju, vendar je moral prispevek v koš, ker ni za javnost. Bolečina, posebno tako osebna, kot je tvoja, zgubi vso lepoto, če jo obesi na veliki zvon. Pomisli pa, da je bilo že mnogo slovenskih fantov na istem kot Ti. Tudi besede nerodno postavljaš — včasih poveš kaj čisto drugega kot nameravaš.

P. P. (Češnjice). Odgovor — pismo!

A. B. Prispevek »Priatelj, pomisli na konec!« sem shranil, da ga ob priliki, morda nekoliko skrajšane, uporabim.

A. (Ljubljana). Oddal v upravo, čeprav bi rajši zagnal v koš, kamor bi pravzaprav vse str. 102 spadale v interesu »Kresa«. Na željo pojasnim pismeno. Brez zamere!

J. K. (Begunje). Ti si že drugi, čigar pisma nisem dobil. Priporočam tebi in vsem, da važnejše stvari pošljete — priporočeno.

Univ. prof. dr. Drag. Kniewald:

Ne bom služil živemu Bogu!

Jer 2, 20.

(Zgolj načelno gledanje na pojav liberalizma.)

Francoska revolucija je, hoteč strmoglaviti absolutizem, izvedla misli enciklopedistov d'Alemberta, Diderota, Voltairea, Rousseaua. Narodna skupščina je 27. VIII. 1789 proglasila človečanske pravice, v prvi vrsti svobodo. Kar je v tej proglasitvi dobrega, to ni nič novega; kar pa je novo, ni nič dobrega. Končno se more vsako nasilje upravičevati, sklicujoč se na te človečanske pravice. In tako se je ta »pokret za svobodo«, kakor se imenuje francoska revolucija, preobrazil v najhujše nasilje in zatiranje vsake svobode. Absolutizem poedincev, ki so se v pojav hitro živeli, je privzel načela revolucije in jih uporabil v svoje namene. Tako je nastal **liberalizem** ali **svobodomisilstvo**. (Obširneje o tem: Dr. A. Mahnič, Več luči!)

Kaj je liberalizem? Pravzaprav vse in nič. Tiran in suženj. Kameleon, ki po potrebi menja svoje barve. Brez značajnej, vendar se ta načela raztegajo na življenje vsega XX. stoletja. Liberalizem je težnja za osvobojenjem in neodvisnostjo od vsake avtoritete in prav radi tega uklanja vse nenasitni hijeni — samemu sebi.

Razlikujemo politični, ekonomski (gospodarski), verski in »katoliški« liberalizem (»liberalni katolicizem«).

Politični liberalizem zahteva, da mora biti vse življenje, v vseh svojih odrastkih in mejah, izključna lastnina države. Država je vsemogočna, pa naj ji vlada absolutistični vladar (kakor to uči angleški svobodomislec Hobbes), ali pa jo upravlja skupna združena volja zajednice (kakor pravi Rousseau). Posamezniki imajo neke neovrgljive pravice napram drugim posameznikom, toda napram državi nimajo nobenih pravic, temveč le dolžnosti. Z druge strani pa nima država napram posameznikom nikakih dolžnosti, marveč le pravice. Država je Bog.

Vsak posameznik se mora v vsemogočni liberalni državi izgubiti in brezpogojno ukloniti državni oblasti. Vsak posameznik mora žrtvovati državi svojo svobodo, svojo vest, svoje prepričanje, sebe vsega, svojo družino in svoje otroke. To teorijo vsemogočne države so ustvarili liberalni filozofi od Machiavellia, Hobbesa, Rousseaua, Montesquieua, vse do njihovih neznatnih učencev pri nas. Ti ljudje gledajo v krščanstvu največjega sovražnika človeškega rodu, ker »uči vero v nesmrtnost duše in dela s tem največji zločin, ker ugaja egoizmu posameznika«. Liberalni državniki izvajajo to teorijo povsod, torej tudi pri nas. Stvari, ki so danes mnogim čisto navadne in razumljive, katere pa niso vedno popolnoma upravičene ali so celo docela krive, kot n. pr. svoboda vesti, svoboda govora, svoboda tiska, prisilno državno nadzorstvo nad šolsko vzgojo, nadzorstvo države nad verskimi in cerkvenimi ustanovami in društvi, državno nadzorstvo nad pridigami in obče nad vršitvijo duhovske službe, to so vse samo posamezni pojavi celokupnega ustroja političnega liberalizma, ki stavlja celotno gospodarsko, državno, vzgojno in versko življenje v izključno lastninstvo države. In tako — seveda v imenu svobode — vlada nekoliko ljudi in vsiljuje svojo voljo in svoje prepričanje vsem ostalim, zatirajoč pravo svobodo in človeško dostojanstvo.

Gospodarski liberalizem je proglasil svobodno trgovino brez strokovne izobrazbe, uničil je cehe (strokovna obrtniška društva) in uvedel svobodo obrti in trgovine. S tem je uničil poštenje in red v gospodarskem življenju. Liberalizem je zakrivil, da sta se denar in trgovina osredotočila v rokah posameznikov, ki grabijo bogastvo in plenijo pošteno ljudstvo. To strahotno gospodarsko stanje je izzvalo socijalistične in komunistične teorije, ki uče, da je vsaka osebna lastnina tatvina in da more imeti premoženje le država, ne pa posameznik. To pomeni padanje iz ene skrajnosti v drugo, iz enega zla v drugo. Treba je znova oživitvoriti strokovne organizacije delavcev, obrtnikov itd. in tako po malem popraviti ono zlo, ki ga je povzročil gospodarski liberalizem.

Verski liberalizem je najbolje označil sam Voltaire: »Vsakemu se mora dovoliti, da moli Boga in veruje, kolikor in kakor hoče, kot sme vsak človek jesti, kar hoče.« Iz tega, na prvi pogled morda mamljivega stavka pa sledi svoboda vesti, svoboda veroizpovedi, svoboda tiska, svoboda govora, »vera je privatna zadeva« — vse krilatice tako moderne, da celo katoličani često mislijo, da so to čisto dobre stvari, ker ne poznajo njihovega pravega pomena in ker ne vedo, da je katoliška Cerkev vse te stvari često obsodila, posebno po papežih Piju IX., Leonu XIII.

in Piju X. Tu ne gre za državljansko strpnost, kot izrecno pravi Leon XIII., temveč za načelo, in načelo je krivo. Liberalizem namreč smatra človeštvo za čisto svobodno in neodvisno od nikogar, razen od državne oblasti: ni zakonov razen državnih, in nad državnim zakonom ni zakona, ki bi vezal i državo i posameznika i vse ljudi, ki so stvari božje. Boga za liberalce ni in zato človek ni odvisen od Boga. Človeštvo je avtonomno, ono samo sebi kroji zakone, kakršne hoče; odvisno je samo od samega sebe. Ne obstaja nobena objektivna, zares prava in resnična vera. Zato je vera za liberalce privatna zadeva. Zato si vsak lahko ustvari vero, kakršno si sam hoče. Nobena vera ni kriva, ker ni nobena prava. Zato so tudi vest, govor in tisk svobodni — ne sicer pred državo, ker gorje tistemu, ki bi se dvignil proti ustavi in državnim odredbam — temveč pred Bogom. Zato skuša liberalizem uničiti katoliško Cerkev in jo dobiti v svojo oblast, da bi jo mogel zlorabiti v svoje politične name-ne... Zato podpira liberalizem vse one »narodne cerkve«, katere niti verske cerkve niso, temveč državne ustanove, odvisne in podložne oblastnikom.

Posebna lastnost liberalizma je, da se nikdar ne obrega ob ustanove drugih ver in verskih združenj, temveč se bori le proti katoliški Cerkvi in njenim ustanovam.

Liberalcec ne hodi v cerkev, ker lahko Boga moli tudi doma ali v lepi božji naravi — v resnici pa Boga ne moli nikoli in nikjer.

Liberalcec se rad sklicuje na sveto pismo, toda nikoli ga ni čital.

Liberalca moti cerkveni »indeks« (seznam) prepovedanih knjig, ker je treba čitati i dobro i slabo, pa potem odločiti — on pa čita v resnici samo protikatoliške, liberalne knjige in časopise, dočim je ves katoliški tisk postavil na liberalni indeks prepovedanih knjig...

Liberalcec rad razpravlja o cerkveni zgodovini in srednjem veku, a prebral še ni nobenega resnega zgodovinskega dela, temveč črpa vse znanje iz plitkih časopisnih člankov, brošur, romanov, filmov, dram in radio-predavanj.

Liberalci hočejo neomejeno svobodo mišljenja, napadajo pa vsakega, kdor misli drugače kot oni.

Liberalcu so vse vere enako dobre, ne drži se pa niti ene.

Liberalcec »spoštuje vsako versko prepričanje«, roga se pa onim, ki se v verskih stvareh pokoravajo rimskemu papežu in katoliškim škofom.

Oni pravijo, da niso framasoni, v resnici pa framasonskim ciljem ne služi nihče boljše od njih.

Tako bi mogli še nadaljevati. Toda naj zadostuje. Po teh znakih boš lahko ločil liberalca od poštenega kristjana.

Liberalizem je kameleon, ali bolje ogabna brezznačajna pošast s sto glavami, ki druga drugo žro, a vse hkrati hočejo uničiti katolicizem. Kako naj se katoliški fant bori proti tej pošasti?

Dober katoliški fant ne bo brez prave potrebe zahajal v liberalna društva; ne bo čital časopisov, ki jih čitajo in izdajajo liberalci; pri volitvah ne bo glasoval za stranko, katero vodijo liberalci. Molil bo za liberalce, da bi jim Bog razsvetlil pamet in jih privedel na pravo pot.

Liberalizem je brezznačajen — zato razglašaj načela!

Liberalizem je kompromis najbolj nasprotnih načel — zato nobene kompromisnosti v načelih. Vsak kompromis v načelih je hudičevo delo. Naj ne bodo samo prazne besede: »Celó življenje je vsak izmed nas pripravljen žrtvovati za načelo!«

Liberalizem uči: »Vera je zasebna stvar« — zato vredno izpolnjuj svoje verske dolžnosti in bodi vedno in povsod katoličan, ne samo v svoji sobi in cerkvi, temveč povsod, kamor prideš.

Liberalizem je nedosleden — zato bodi vedno dosleden v svojih katoliških načelih in njih izpolnjevanju!

Nikoli in nikjer se ne pusti vpreči v isti voz z neverniki!

France Kokalj:

Panem et Deum!

Dajte nam kruha in cirkusa! Tako je vpila rimska drhal, ko je bil rimski imperij mogočen na zunaj, pa gnil grob na znotraj. Sijaj rimskega gospodstva je bil le kič, tenka skorja, ki je zakrivala vso notranjo gnusobo in propalost. Klicarji pa, ki so hoteli odvrniti pogubno nevarnost, katera je pretila od vsepovsod, ki so hoteli ozdraviti raka na sreču svoje domovine, so padli pod lokavim in brezvestnim nasiljem kot žrtve svoje ideje in zdravega razuma. Ljudstvo pa je vpilo naprej in se prodajalo za kruh in razuzdano pogansko razveseljevanje. Kdor je dal več zanj, tega je bilo. Njega je hotelo za vladarja in mu vzklikalo hosana. Toda prav isto ljudstvo, od demagoških spletk nahujskano, je že čez nekaj časa vpilo: Proč z njim! Za konec

rimskega sijaja, vemo, kakšen je bil. Takega življenja otrok, nečasten, gnil plod gnilega drevesa.

Čas beži dalje, delo svojih dni pa pušča za seboj neizbrisno, kot v skalo uklesano. Zgodovina piše z brezobzirno resničnostjo in nas uči. Koliko smo se naučili iz nje? Dogodki in dobe se ponavljajo, če že ne prav v vseh podrobnostih, sličnost je le med njimi. Če pogledamo v svet danes, vidimo iste stvari, še hujše morda. Tudi danes vpije svet: dajte nam kruha in cir-kusa! Milijoni stegajo svoje roke po skorji kruha, vso pravico imajo do njega. Množica ga je ustvarila, peščica ga hoče pojesti sama. In ta peščica meče drobtine od svojih miz Lazarjem ubogim in jih zastruplja, da vstajajo brat proti bratu. Za košček kruha jih kupujejo. Ljudje hočejo živeti in se izživeti za vsako ceno. Vendar bi temu ne bilo tako, da je to le gola borba za kruh. S preračunano satansko zlobo so vsejali med ljudi zavist in sovraštvo. Dokler se ti sami med seboj koljejo, oni lahko v brezskrbnosti uživajo delo milijonov. Špirit in kino, literarni framasonski kič, laž in kleveta so njihovo orodje. Iz ljudi hočejo napraviti volkove, ki naj mesto njih ovce pokoljejo. Cir-kusa jim dajejo kot rimski drhali nekdanj. Pa je razlika velika. Podle burke uganjajo z njimi. V gladiatorsko areno postavljajo brezpravno maso. In kdor bolje kolje, večji kos za plačilo dobi, ker večje je njegovo zaslužnje pri imenitnih tolstnjakih. Toda prišel bo čas, ko ljudje ne bodo hoteli več v areno, ko se bodo z gnusom obrnili od tega cirkusa, templja satanovega.

Pa še dalje gredo. Iztrgati ljudem Boga iz srca jim je prvo, ker dobro vedo: človek brez vere v Boga je živina, su-ženjsko orodje naših del. Previdno to delajo nekateri, brezob-zirno drugi. Vendar je Bog močnejši kot kruh, pa človek bole-čino in praznino v srcu močnejše občuti. In zato poleg klica: dajte nam kruha, še večji in hujši je klic: **dajte nam Boga!** Vedo, da če imajo Boga, je tudi kruh in vse drugo pri njih. Brezumni svet je božjo ljubezen zavrgel, pa jezo Gospodovo sprejel. Mi zaupamo v božje usmiljenje in neskončna ljubezen Odrešenikova, ki je radi naših grehov bolečine vseh bolečin pretrpel, naj spet dobi v človeških srcih prostora. Le On nam more dati pravi mir. Zato naš klic: dajte Boga, sebi ga dajte in vsem, ki ste jih od njega odvrnili. Kadar bomo spet vsi moško izpovedovali: Verujem v Boga, Stvarnika nebes in zemlje! bo potihnil jok in brezupni krik razbičanega človeštva. Bodimo i mi klicarji, glasni in neustrašeni! Dajte nam Boga, vselej in povsod!

Mi pa smo jeklo

*Moj brat, ki s križem romaš preko zemljé,
ki oblake preganjaš in noči temné,
ki soncu pot utiraš in zarje odkrivaš,
ki zločeste usode z rameni odrivaš,
poslušaj, kako nam besede v pesmi zvené!*

*Z nami je srebrnina ponosnih gorá,
z nami vedrina jezer in dehtenje poljá,
z nami skrivnostno šumenje gozdov,
vse cvetje opojno z naših vrtov,
ves kras, kar ga ljubljena zemlja ima.*

*Vse váse smo vsrkali, váse zaprli,
vrata v srce smo z bruni podprli,
v dušah prižgali smo plamen svetel,
da bo v usodnih nočeh nam sijal,
ko bodo slabotni in Judeži mrli.*

*Zdaj ruje vihar preperela drevesa
in vse suhe veje z debel otresa —
mi pa smo jeklo, ki ogenj ga bo
docela izčistil, spremenil v zlato
in v temelje, ki ne boje se potresa.*

*Ta mrak in ta noč in ta boj ni zaman;
v njih oblikuje se človek močan,
blesteč kakor sonce, trd kakor granit,
kot zvon je iz brona, iz srčne krvi je ves vlit,
ves je kot pesem in kot bolečina — jutrišnji dan.*

Smersu Rudolf:

Delavsko vprašanje in mi

Sinovi delovnega ljudstva smo, sinovi očetov-trpinov in mater-mučenic. Da, sinovi delavcev smo, pa tudi mi sami smo delavci. Z delom si služimo svoj vsakdanji kruh, nekateri v tovarnah in delavnicah, spet drugi v globokih rovih pod zemljo.

In kjerkoli na svetu smo in kjerkoli delamo, povsod vidimo, da v družbi in gospodarstvu ni pravega reda in miru, ni ljubezni in ne pravice. V rokah maloštevilnih ljudi se kopiči bogastvo, množica pa trpi revščino. Dobrine sveta niso prav razdeljene raznim slojem ljudi. In še to vidimo, da od vsepovsod vstajajo preroki, ki s krivičnimi gesli ponujajo rešitev iz tega nereda in obljublajo raj na zemlji tistim, ki bi jim verjeli. So pa to le krivi preroki, sebični, nevedni in nesposobni hujskači, katerih orožje je sovraštvo in laž in prazna obljuba.

Ali bomo pustili, da gre vse to, kar dan za dnem vidimo in na samem sebi občutimo, mimo nas in preko nas, ne da bi mi — slovenski katoliški fantje — posegli vmes z besedo in dejanjem? Ali ni delavsko vprašanje tudi naše vprašanje in vprašanje vsega slovenskega naroda?

Da, to je tudi naša stvar in mi ne smemo in nočemo iti mimo tega in preko tega, kar je danes najvažnejše. Delavsko vprašanje mora biti središče vsega našega zanimanja v našem javnem in zasebnem življenju. V sveti borbi delavnega ljudstva moramo biti mi prva udarna četa. Naše orožje pa so: jasna načela, pogum, močna volja in ljubezen. Zlasti ljubezen je naše najsilnejše orožje. Kristus je prišel, da prenovi svet v ljubezni. Tudi mi, njegovi pionirji, bomo v borbi za pravice revnih in teptanih zmagali le, če bomo delali po njegovem zgledu.

Dr. K. C.:

Osnovni pojmi iz nauka o državi in družbi

Človeštvo ima za seboj že kakih 5000 let zgodovinskega razvoja. **Zgodovinska znanost** dan za dnem globlje prodira v to preteklost in nam vedno jasneje odkriva medsebojne odnošaje ljudi v raznih dobah. Vedno jasneje vidimo, kako so se ti odnošaji spreminjali in kako je prišlo do sedanjih razmer v medsebojnih odnošajih. **Politična geografija**, ki raziskuje politične razmere po vsem svetu, in **narodopisje**, ki se bavi z narodnimi združenji, njihovimi nameni in stanjem, nam pa dajeta lepo sliko raznolikosti celotnega človeškega rodu. Kar nam na eni strani kaže zgodovina v zaporednosti časov, v razvoju, isto nam kaže politična geografija in narodopisje tudi kot sedanje stanje z ozirom na vso zemljo. Zgodovina nam n. pr. odkriva, kako so stari Slovani živeli prvotno v rodbinskih in rodovnih skupinah, pod svojimi rodovnimi poglavarji. Prav tako nam politična geografija pripoveduje o enakih zajednicah pri preprostih narodih v Afriki, Avstraliji, Ameriki in tudi Aziji. Da, celo

v Evropi obstoja še narod, kjer je rodovna skupnost močnejša kakor državna. Tu mislim na naše sosede Arnavte, njihovo krvno osveto in njihovo razdelitev v številne majhne rodove.

Prehod od nižjih stopenj človeške omike na višje stopnje (od lovca do pastirja, od pastirja do poljedelca in dalje do sedanje pestrosti poklicev, s katerimi je zvezana moderna delitev dela) je vedno združen s spremembo v medsebojnih odnošajih ljudi. Na najnižji stopnji, ko tak prvobiten človek samo išče in nabira, kar neobhodno potrebuje za prehrano tistega dne, je mogoča pač samo ena najnaravnejša, na osnovnih nagonskih silah sloneča družba, t. j. rodbina. Ko si človek, obdarjen z razumom, hoče zagotoviti saj za nekaj časa naprej obstanek, morda ga k temu sili tudi narava, ker mu ne nudi vsak hip tega, kar neobhodno potrebuje, si pridobi ob ugodnem dnevu več, kakor za en dan potrebuje. Udomači si žival, postane pastir. Vezan pa je zdaj na pašnik. Bati se mora za svojo čredo, včasih se mora boriti za pašnike. Rodbine se združujejo v rod. Mesto prejšnjega rodbinskega očeta ima poglavar rodu. Vzamejo ga iz rodbine, ki si je ohranila največ zvez z drugimi. Na tej stopnji se že razvije **enotna zavest** skupnih interesov in tudi **enotna volja**, te skupne interese skupno brani. Tu imamo že družbo.

Najmočnejši napredek pa se pojavi tam, kjer preide v večje skupine ljudi do naslednje stopnje razvoja omike, do obdelovanja zemlje. Že samo beseda **kultura** pomeni prvotno obdelovanje zemlje. Sedaj postane torej zemlja najvažnejša dobrina, njena posest je cilj vsega prizadevanja. Vsak si hoče trajno zagotoviti primeren del. Obdelovanje zemlje same je nekaj silno zakonitega. Kdor bi sejal ob nepravem času in sadil sad v neprimerno zemljo, ta bi ne imel kaj žeti. Pri obdelovanju zemlje se začne na izkušnji sloneče ustno izročilo, iz tega se razvijejo običaji. Sčasoma se ti običaji zapišejo, razložijo, utemeljuje. Trdno privede zemlja človeka nase. Medsebojni odnosi rodbin, rodov se šele z zemeljsko posestjo trdno uredijo. Čreda enega rodu se je pasla še vse vprek, pri zemlji je prvotno bilo tudi še precej skupne lasti in skupnega dela. Toda raznolikost tal — saj dve njivi včasih čisto v bližini nista enaki in zahtevata drugačno ravnanje, je naravnost terjala ločitev posesti, razdelitev zemljišča in tudi obdelovanje. Čim raznoličnejša je zemlja — pogledajmo n. pr. samo raznolikost naše Dolenjske — tem bolj je to razkosavanje v tej raznolikosti utemeljeno. Z zemeljsko posestjo in obdelovanjem zemlje pa je združena stalnost bivanja in mnogo drugih pojavov v družbi. Tu se razvije smisel za lastnino do velike točnosti. Tu se natanko določijo meje. Potujoči pastirski narod nima še smisla za meje, daleč se raztegne, rad

potuje in se seli. Bojevit je in rop mu je v krvi. Kot plaz se spuste pastirski narodi s svojih pašnikov in opustošijo sosedne dežele. Drugače poljedelski narod. Ta si določa meje in si jih zavaruje. Z mirnimi skuša v miru živeti, proti nemirnim, selečim se narodom se zavaruje ob meji. Na poljedelski stopnji se pravzaprav začne to, kar imenujemo država.

Glavna naloga države je pač dvojna: varovati mir na zunaj in red na znotraj. Na zunaj varuje država mir s pogodbami s sosedi. V tem je priznana pravica do obstoja obema strankama. Iz takih pogodb se razvije tako zvano **mednarodno pravo**. Pri drugi glavni državni nalogi pa država urejuje razmerje posameznih svojih članov med seboj in skrbi za javno blaginjo. Tu nastane zasebno pravo in javno pravo. Mednarodno pravo in pa zasebno in javno pravo se razlikujejo zlasti po tem, da mednarodno pravo sloni prav za prav na dobri volji strank. Danes n. pr. mnogo čitamo o delovanju Društva narodov. Posebno nas zanima razmerje Kitajcev in Japoncev. Društvo narodov je v tem težkem sporu hotelo posredovati. Poslalo je tja v Mandžurijo, kjer se vrše boji, svojo komisijo. Ta je jasno ugotovila, da Japonci posegajo po tuji lastnini. Obe državi sta članici društva narodov. In vendar Društvo narodov ne more prisiliti napadavca, da pusti svoj plen. Drugače je pa v notranjedržavnih odnošajih. Dokler država še dejansko obstoji, dokler ne nastopi revolucija, tako dolgo državni zakoni ne pravijo samo: Tako naj bo! ampak tudi: Tako mora biti! In zato tudi **zasebno pravo**, s katerim država urejuje le medsebojne odnošaje državljanov, nič ne prepušča volji teh, ali se hočejo pokoriti ali ne, ampak jih prisili, da se pokoravajo sili zakona. Še bolj jasno se to vidi pri **javnem pravu**, n. pr. kazenskem pravu, kjer celo država sama kot maščevalka žaljene pravice nastopa in sama od sebe zasleduje in kaznuje zločinca.

Država poskrbi tudi za **razvoj prava**. Kakor napreduje omika in se družba vedno bolj razvija, tako se mora razvijati tudi pravo. Nastanejo nasprotja med posameznimi skupinami zaradi različnih interesov teh skupin. Država posreduje in nastanejo sporazumi, ki se uvrste med pravne določbe.

Poleg države obstajajo v državi še druge družbe, ki si morejo tudi same dati neke zakone, imajo torej tudi svoje lastno pravo. To velja posebno za take družbe, kakor so razne cerkve, ki hočejo svoj cilj doseči v glavnem poleg države, deloma pa se morajo ozirati tudi na državo. Tako ima n. pr. katoliška Cerkev čisto svoje **cerkveno pravo**.

Država mora tudi utemeljiti svojo pravico, s katero tako globoko posega v vse življenje in nehanje svojih državljanov.

saj država lahko zahteva celo kri in življenje od državljana. Ta velika **pravica** more sloneti za vernega človeka samo na enem temelju in ta je **Bog**. Druge opravičbe ni in zato tudi vidimo, da tudi vse stare države vrhovno državno oblast, ki ima pravico v imenu države odločevati o življenju in premoženju državljanov, izvajajo od Boga. Prav tako vidimo to pri Izraelcih, ki svojo državo naslanjajo naravnost na pogodbo z Bogom, katerega izvoljeno ljudstvo so. Stare poganske države so nosilce državne oblasti smatrale za bogove ali božje sinove, ali pa so kot stari rimski republikanci v vsakem posameznem primeru po posebnih predpisih poizvedeli za voljo bogov. Oni, ki Boga nočejo priznati, si razlagajo pravico države s **pravico močnejšega**, ki vlada nad slabejšimi, drugi spet s **pogodbo ljudi**, ki so prvotno živeli v boju vseh zoper vse. So tudi tisti, ki vzamejo obstoj države kot neobhodno nujnost, ali pa ki pravico države izvajajo iz državnih nalog, ki postajajo vedno mnogotereje in se tudi stalno prilikujejo razmeram časa. Naš čas zlasti doživlja izredno zanimive pojave državnih tvorb. Poleg čisto narodnih držav, ki smatrajo za glavno nalogo, razširjati narodno posebnost svojega državnega naroda na najvišje popolnosti, imamo tako državo, kakor je SSSR (zveza socijalističnih sovjetskih republik, Rusija), kjer je kakih 100 narodov združenih samo z vidika, da si ohranijo največjo možno gospodarsko enoto, ki bi zagotavljala najboljše tuzemske življenjske pogoje celoti. Eno pa je gotovo, da niti glavni namen fašistične niti komunistične države ne more opravičiti pravice do življenja posameznika. Življenje je najvišja zemeljska dobrina človekova in jo za manjše dobrine nikdo in tudi država ne more zahtevati od mene. Samo od Boga urejen družabni red, ki zahteva tudi obstoj države, je tista prava utemeljitev najvišjih pravic države. Bog to hoče! s tem vzklikom so šli križarji na vojsko in v smrt.

M-č:

Zgodnje znanje

Kaj naj misli naš fant o zgodnjem znanju, o znanju namreč, ki bi se začelo že leta in leta pred poroko? Takoj moramo pripomniti, da je izjemoma možno, da se najdejo take družinske razmere, ki gotovo obetajo v precej oddaljeni bodočnosti zakon dveh mladih ljudi; njiju razmere in lastnosti so take, da se bosta gotovo vzela, ako znabiti Bog vmes ne poseže. Srečata se večkrat v prijateljskih odnošajih obeh družin, mislita drug na drugega, pripravljata se in čakata, da pride čas, ko se bosta lahko poročila. V takem zelo redkem primeru pač ne bo nihče rekel, da je tu kaj napačnega in prepovedanega. To je lahko v marsikaterem pogledu koristno, posebno, ako znata oba mlada človeka zraven še moliti in se resno pripravljati na bodoči zakon.

Ker so pa taki primeri zelo redki, se moramo pa v zadevi mladostnega znanja bolj ozirati na one primere, ki nam jih nudi vsakdanje življenje na raznih sprehodih ob nedeljah in praznikih, za hišnim oglom ob večernem mraku, skoraj na vseh veselicah in drugih prireditvah, včasih celo na božjih potih. Podobne takozvane prijateljske odnošaje in razgovore dobimo pri kmetški in delavski mladini, še več v mestih, kjer je več prostega časa in manj nadzorstva, največ pa pri srednješolski mladini, ki že od nekdaj boleha na takozvani petošolski ljubezni. Za vse te ljudi je zakon še tako daleč, da nanj niti ne mislijo ne. Znanje je za nje samo tisto zaupno občevanje z osebo drugega spola, v katerem uživajo le čutne prijetnosti. To so znanja, pri katerih niti eno od sto ne pelje v zakon.

Kako naj sodi o takem znanju fant, ki hoče ostati fant v polnem pomenu besede, fant, ki resno misli na svojo bodočnost, fant, na čigar prsi trka angel Mihael, kakor pravi »Naša pesem« dr. Joža Pogačnika, ki ste jo čitali v letošnji prvi številki Kresa:

»Če trd dovolj si in z močjo prežet,
boš med zvonarje naših let uštet...«

Trd in z močjo prežet mora biti naš fant, fant čitatelj Kresa. Za to potrebno odločnost in ta značaj je treba odpovedi. Nasprotno mu mladostno znanje jemlje odločnost in značaj ali vsaj ovira utrditev njegovega značaja. Tako fant ne gleda več na to, kaj je prav, kaj zahteva od njega dolžnost; le prehitro se uda slepemu nagnenju, kljub ugovorom vesti in razuma. Pozabi na najvažnejše sredstvo močne in samostojne odločnosti, namreč na samozavest in samopremagovanje. Zamudil je najboljšo priložnost, da bi se na znotraj utrdil in osvobodil. Pozabil je na to, da Bog dopušča raznovrstna razpoloženja, domišljije in nagnjenja ravno zato, da bi se navadil premagovanja in postal mož značaja, mož jasnih načel in odločen, da se jih drži. Bog ga ni ustvaril za sužnja njegovih nagnenj, marveč da bi jim njegov duh gospodoval. Ako se prepusti mladostni ljubezni, se kar naenkrat dvigne njegova nižja narava in ga zasužnji. Ujame se v te mreže, ki jih še ne pozna, in skoro mu ni mogoče več misliti na kaj drugega, kakor na to, kako bi ustregel željam tega nagona. Njegov značaj še do zdaj ni zadostno utrjen, da bi se mu uprl, da bi ga premagal, zato pa navadno kljub svoji dobri volji žalostno podleže. Njegova prava, osebna, višja korist se mora umakniti. Mladenič ne postane samostojen človek, ki bo podvrgel spolni nagon božjemu načrtu, marveč se mu prepusti, da ga ta vodi in mu utisne svoj suženjski pečat. Spolni nagon ga takorekoč po svoje vzgoji; ta vzgoja pa je vedno enaka: vzgoja v sužnja.

Zato je mladostna ljubezen vedno znamenje silne slabosti. Spolni nagon v svojih prvih zahtevah mladeniča preseneti, ker ni na to pripravljen, in zato tudi podleže skoraj brez odpora. Kakor smo že omenili, je mladenič mislil, da bo ves srečen, zdaj pa mu je sreča razbita pod nogami z grenko zavestjo, da je ne bo nikdar več dosegel.

Hudo je človeku pri srcu, ko vidi žalosten obraz, hujše pa, ako gre mlad človek še dalje po tej poti, tako daleč, da se ima za nekaj več, ker pozna razne zahteve tega nagona in izrabí vsa mogoča sredstva, da mu vedno bolj in bolj ustreza. Spolni nagon je vrgel duha s svojega prestola in drži mladeniča v svojih vajetih. Vse njegove želje so odslej za doraščajočega, ne mladeniča, ampak sužnja, zapovedi, ki se jim prostovoljno pokori. Vse njegove misli in vsa njegova dela določuje spolni nagon in jim utisne svoj neizbrisni pečat. Takemu mladeniču ni več na tem, da bi si ustanovil svoj dom, da bi našel družico za življenje. Streže zahtevam nagona samo radi počutnih prijetnosti, od katerih se ne upa več odtrgati;

ne misli pa na cilj, ki ga hoče Stvarnik s tem doseči. Tako ravnanje pa je protinaravno, zato tudi nedovoljeno in prepovedano.

Ako se mladenič temu pogosto udaja, se vedno zadržuje pri takih mislih, to silno upliva na začetni razvoj njegovega spolnega živčevja. Ostane mu samo bolešno stanje, ki mu povzroča pogoste in silne skušnjave. Vse njegovo mišljenje je tako prepojeno po spolnosti, da nima več ne smisla, ne časa, ne moči za kaj višjega. Ne doseže duševne zrelosti, njegove misli ostanejo vedno plitve. Postane manj vreden, ne bo nikdar značaj, nikdar »trd dovolj in z močjo prežet, da bi bil med zvonarje naših let uštet«.

Podjunofil:

Naša Podjuna

Naš slovenski Rož smo si že v enem preteklih letnikov ogledali. Obir (2142 m), ki po višini in morda tudi po obliki sliči gorenškemu Storžiču, je mejnik med Rožem in Podjuno. Podjuna je dolina reke Drave od Rožapa do okolice Pliberka. Podjuna se razprostira od izliva reke Krke v Dravo (v bližini Grabštajna) pa do hribovja pri Pliberku, ki loči Podjunsko od Mežiške doline. Podjuna je mnogo širša nego Rož. Sega od Karavank na jugu pa do mogoče Svinjske planine na severu.

Najznamenitejša gora, nekaka kraljica Podjune, je Peca (2114 m). Če se pripelješ s Prevalj v Mežiški dolini v Podjuno, zapaziš na levi, torej na jugu, Peco v vsej njeni razsežnosti. Posebnost te gore je, da na vrhu ne tvori enega ostrega vrha, marveč več kilometrov dolgo valovito črto. Pravljičica pripoveduje, da v Peci spi kralj Matjaž s svojo vojsko. Sedi pri kameniti mizi in brada mu raste okrog mize. Ko bo brada prirastla devetkrat okrog mize, bo kralj Matjaž vstal in šel na vojsko s svojimi vojaki. Zmagal bo vse sovražnike.

Na severnem vznožju Pece se razprostirajo župnije: Pliberk, šmihel, Globasnica. Župnija Pliberk ne obsega samo mesta Pliberk, marveč sega od Pece pa do Drave, to je v zračni črti dolžina 16 km. Mesto Pliberk je oddaljeno 20 minut od postaje Pliberk. Pliberk je zdaj prva postaja v Avstriji, če se pripeljemo iz Mežiške doline. Nad mestom se dviguje Thurnov grad. Pretežna večina prebivalcev mesta Pliberk je slovenskega rodu. Skoro vsi Pliberčani znajo slovenski. Motil pa bi se, če bi kdo mislil, da se tudi čutijo za Slovence. Ne, povečini se čutijo za Nemce, četudi so slovenskega rodu, torej Slovenci. Ker pa se sami imajo za Nemce, jih imenujemo nemškutarje ali nemčurje.

Kako je mogoče, bo morda kdo vprašal, da se imajo ljudje slovenskega rodu za Nemce? Vzrokov za to je več. Najprej so oblasti nemške, in imajo ljudje večje ugodnosti, se jim boljše in lažje godi, če se imajo za Nemce. Torej iz oportunitizma. Če je to neznačajno, če je to izdajstvo na lastnem narodu, kaj se brigajo za to! — Nadalje je pod nemško oblastjo in v nemški državi tudi bolj imenitno biti Nemec nego Slovenec. Že od nekaj velja na Koroškem: »Deutsch ist nobel, windisch ist schiech (nemško je imenitno, slovensko je grdo)«. — Največ pa storijo za rast in procvit nemškutarskega mišljenja nemški otroški vrtci in nemške šole. Tako skrbita tudi v Pliberku za germanizacijo nemški otroški vrtec in 5 razredna nemška šola.

Najlaže si predstavljamo položaj slovenstva v mestih in trgih Slovenske Koroške, če jih primerjamo s trgi in mesti Spodnje Stajerske pred l. 1918: Maribor, Celje, Ptuj, Slovenjgradec, Šoštanj itd. Slovenstvo v teh mestih in trgih ni moglo napredovati, marveč je propadalo in umiralo, nasprotno pa je bilo nemštvo ekspanzivno in agresivno in se je širilo iz mest in trgov na deželo. Ko pa so z jugoslovansko državno oblastjo prišle slovenske oblasti, slovenski uradi in slovenske šole, je umetno vzdrževano nemštvo hitro jelo nazadovati in propadati. Tu nazorno vidimo, kaj pomeni za narod narodna država.

Po vsem tem razumemo, na kakšen način se nemštvo v Pliberku kakor tudi v drugih trgih in mestih Slovenskega Korotana umetno vzdržuje. Razumemo tudi, zakaj to umetno vzdrževano nemštvo v mestih in trgih slov. Korotana ne nazaduje, marveč celo napreduje in se širi iz mest in trgov na deželo. To se godi vkljub temu, da so ta mesta in trgi obdani kroginkrog od slovenske okolice in se vanjo neprestano naseljujejo slovenski okoličani. Tu se godi isto, kar je nekdo rekel o Trstu, da je kakor ogromen želodec, ki lahko prebavi še na tisoče Slovencev.

Dobro in potrebno je, da te razmere natančno poznamo.

Za časa jugoslovanske zasedbe leta 1919-20 se je imenoval glavni trg v Pliberku: Krekov trg. Zdaj se imenuje: 10. Oktober Platz (Trg 10. oktobra), v spomin nemške zmage pri plebiscitu 10. oktobra 1920. Lahko rečemo: če bi bil Pliberk ostal v jugoslovanski državi, bi naravnim potom postal v najkrajšem času popolnoma slovensko mesto. Umetno vzdrževano nemštvo bi v kratkem propadlo in zamrlo.

Okoliški občini Pliberka sta: Libuče in Blato. Zlasti občina Blato — v to občino spada tudi mala župnija Vogrčce pri Pliberku — je zavedno slovenska občina. Ob glasovanju 10. okt. 1920 je bilo v tej občini oddanih za Jugoslavijo 85%, to je 650 glasov.

V bližini Pliberka stoji znamenita romarska cerkev pri Božjem grobu.

Eno uro hoda od Pliberka v smeri proti zahodu leži šmihel. V šmihelski župniji je bil rojen sedanji ljubljanski knezoškof dr. Gregor Rožman. Vas šmihel leži ob vznožju hriba Sv. Katarine. Na tem hribu se je vršil tik pred svetovno vojno sijajno obiskan sloveski ljudski tabor. Večtisočglava množica slovenskega ljudstva iz Podjune, pa tudi iz Roža se je zbrala. Na taboru je govoril tudi nepozabni dr. Krek. Govoril je o edinstvu vseh Slovencev. O, ti veliki Slovenec, zakaj si nas tako zgodaj zapustil? Ti, ki si nosil v svojem velikem srcu res pravo, univerzalno ljubezen do vseh Slovencev! O da bi bil ti živel še ob razsulu stare Avstrije, ali bi se ne bila usoda korotanskih Slovencev drugače zasukala?

Občina Bistrica - šmihel je dala ob glasovanju 650 glasov za Jugoslavijo, to je 65%.

Dobro se gibljejo Slovenci tudi v sosedni župniji Globasnica. Organizirani v slov. kat. izobraževalnem društvu se imenujejo »kralj Matjaževa garda«. Saj vas Globasnica leži že čisto ob vznožju Pece, v kateri spi Matjaž s svojo vojsko.

V globasniški župniji stoji gora: Sv. Hema (836 m) s krasnim razgledom po Podjuni. I po višini i po veličastnem razgledu sliči sv. Hema hribu sv. Jošta pri Kranju. Na vrhu Hemine gore stoji cerkev bl. Heme, sezidana l. 1567. Hema namreč še ni bila proglašena za svetnico, a ljudstvo ne razločuje tako natančno. Ondi, kjer zdaj stoji cerkev bl. Heme, je v sivi davnini stal tempel rimske boginje Juno. Odtod se še zdaj imenuje vas ob severnem vznožju gore: Podjuna, t. j. vas pod Juninim templjem ali kratko: pod Juno. Kakor je Rož dobil ime po gradu Ras ali Rož, tako je cela dolina pod nekdanjim Juninim templjem dobila ime

Pod Juno ali Podjuna. V vasi Podjuna stoji na gričku cerkev sv. Janeza, kot kapela sezidana že l. 1154.

Dober četrť ure od Globasnice se nahaja mala župnija Šteben. Tu v štebnu živi v pokoju profesor Blaž Krajger, Slovenec, ki je bil 30 let za profesorja na ruski gimnaziji v Helsingforsu na Finskem. Brat profesorja Krajgerja, Ferdinand Krajger, posestnik v Štebnu, je bil več let koroški slovenski deželni poslanec.

V ožjem in navadnem pomenu razumemo pod Podjuno samo ozemlje južno od Drave, torej med Dravo in Karavankami. Središče Podjune v ožjem pomenu je Doberlavas. V Doberlavasi je bil nekđaj velik samostan, proščija, sodnija in 5 razredna šola. Mimo Doberlevasi vozi lokalna železnica: Sinčavas-Zelezna Kapla. Sinčavas je postaja za Velikovec, ki je oddaljen uro hoda od postaje in leži že severno Drave. Pičlo uro od Sinčevasi v jugozapadni smeri leži Klopinsko jezero z 1 km² površine. Ob jezeru je poleti zelo živahno, največ letoviščarjev je Dunajčanov. Klopinsko jezero leži v župniji Škocjan, kjer pastiruje župnik Poljanec, bivši koroški slovenski deželni poslanec.

Iz Doberlevasi vozi železnica mimo Goselskega jezera ter mimo Reberce, kjer se nahaja papirna tovarna, v Železno Kaplo. Železna Kapla je trg, ležeč že popolnoma med gorami. Iz žel. Kaple vodi cesta čez Jezerski vrh na Jezersko in dalje v Kranj. Nemška šola je tekom zadnjih 50 let Kaplo zelo ponemčila. A vsa okolica Železne Kaple je trdno slovenska. To je velika občina Bela, ki je dala ob glasovanju l. 1920 za Jugoslavijo 1029 glasov, to je 78.5%. Da ponemčijo tudi te trdno slovenske gorjance, so ustanovili po letu 1920 v gorskih grapah okoli Železne Kaple tri nove šole — ponemčevalnice.

(Dalje.)

I. Kermavner:

Smučanje in drsanje – zimsko veselje

Nikakor ne smemo misliti, da je dovolj, če si kupim smučī, oziroma drsalke, se podam na sneg, odnosno led ter začnem s tem sportom. Marsikdo je bil že bridko razočaran. Kajti, če ti gledaš kakega dobrega smučarja ali drsalca, se ti zdi vse zelo lahko. In sicer tem lažje se ti zdi cela reč, čimbolj elegantno izvaja ali se obvlada tisti na omenjenem zimsko-sportnem orodju. Tega pa seveda nihče ne pomisli, da rabi dober smučar ali drsalec več let, preden doseže gotovo višino, in da je moral in mora še vedno svoje telo pripravljati s primernimi gimnastičnimi vajami. Danes imamo večino zimskih sportnikov, ki se jim zdi gimnastika nepotrebna, če ne morda celo nesmiselna. Toda vsi ti so v veliki zmoti. Kajti gimnastika ni potrebna samo za gotove sportne panoge, ampak v isti, če ne še večji meri, za zimski sport. Smotreno gimnastiko mora vsakdo izvajati, ki se hoče baviti s kakim sportom, da o tekmovalcih niti ne govorim. Iz lastne skušnjje vem, kaj so dosegli oni smučarji-začetniki, ki so dovršili smučarsko-gimnastični tečaj v telovadnici. Po nekaj dnevniñ vajah v snegu so tako vozili, da jim nihče ni verjel, da so to začetniki, dočim so bili oni (brez gimnastičnega tečaja) pravi reveži, ko so prvič stopili na dilce. Taki smučarji prvo sezono običajno nimajo nič od smučanja. Seveda pa moram pri tem poudariti, da omenjeni primer ne velja toliko za aktivne sportnike ali telovadce, kot za nespornike, oziroma netelovadce, kajti ti imajo svoje telo že toliko obdelano, da se kmalu znajdejo na smučeh. O gimnastičnih vajah je bilo že precej pisanega v »Slovencu«, imeli smo že

različne take tečaje in tudi ljubljanska radijska postaja jo podaja tako, da se je lahko vsakdo, ki se za stvar zanima, kolikor toliko priuči. Zato je tu ne bom posebej obravnaval, ampak bomo šli takoj na sneg.

Turni korak. Najpreje izvajamo turni korak, ki sliči navadni hoji, samo, da si pri smučanju pomagamo še s palicami, ki jih pa ne smemo držati krčevito. Turni korak napravimo takole: Najpreje se odrinemo z levo roko, podrsamo naprej z levo nogo, na katero prenesemo vso težo telesa.* Istočasno prenesemo naprej desno roko ter zasadimo desno palico tik čevlja desne noge, ki je ostala zadaj. Nato napravimo isto z desno roko in nogo, kakor preje z levo in se vedno tako ponavlja.

Obrat na mestu. Važno je obračanje na mestu. Obrat v levo izvedemo tako-le: Levo palico zasadimo daleč zadaj, na levi strani leve, desno pa daleč spredaj na desni strani desne smučke. Nato dvignemo visoko levo nogo in zapičimo njen zadnji konec v sneg blizu konice desne smučke. Nato jo s konico v loku zavrtimo na ven ter jo položimo na tla vzporedno z drugo smučko, ki pa je seveda obrnjena v nasprotno smer. Nato dvignemo še desno smučko ter jo zavrtimo in položimo vzporedno na drugo stran že obrnjene smučke.

Vožnje. Potem si izberi primeren breg in vozi doli v visokem počepu (koleni skoro skupaj), dalje v nizkem počepu (koleni skupaj), prestopaj v visokem in nizkem počepu, to se pravi, da med vožnjo dviguješ čim-večkrat in čim višje, menjaje desno in levo nogo. Dalje izvajaj med vožnjo menjaje nizke in visoke počepe in sicer čim večkrat. V nizkem počepu prestopaj. Med vožnjo izvajaj odkorak v desno, levo pa vselej prinoži, v naslednji vožnji pa odkorak z levo, desno pa prinoži.

Plužna zavora. Plužno zavoro izvedemo na ta način, da pete močno pritiskamo na ven, da prideta konici skupaj, zadnja konca pa narazen. Pri tem moramo paziti, da se konici ne prekrížata, ker je v tem slučaju padec skoraj neizogiben. Koleni sta nalahno upognjeni, pesti pri koljenih, teža telesa je enako razdeljena na obe smučki. V hudem klancu, močno pritiskamo z notranjimi robovi.

Iz plužne zavore preidemo nato v plužne zavoje in plužno kristijanijo. Kdor se je v prvi sezoni vsega tega priučil, je lahko zadovoljen.

Mladi + grobovi

Jože Lovko, umrl 16. XI. 31.

Težko nas je zadela vest, da so Te odpeljali, Jože, v bolnico. Vsi smo upali, da se kmalu vrneš v naše vrste. Miren in tih si bil, s smehom na ustih. In vendar je bilo takoj pusto, ko Te ni bilo, Jože, takoj smo vedeli, da Te ni.

Sedaj si se nam pa tako nenadoma iztrgal iz naše srede, po štirinajst-dnevnom trpljenju si se preselil nad zvezde ... Še spremiti Te nismo mogli na Tvoji zadnji poti, ne vencev nismo mogli položiti na tvojo gomilo.

Jože! Čuvaj nad nami, da bo naša pot usmerjena za Teboj do Cilja!

Jože Lovko se je rodil 6. III. 1915 v Begunjah pri Cerknici. Bil je kurjač na parni žagi. Bil je dober društven delavec, niti enega sestanka ni zamudil, večkrat je nastopil tudi na odru. — Umrl je za vnetjem možganske mreže.

Med valovi in viharji

(Sodobna fantovska povest.)

(Dalje.)

Prijatelji moji mladi! Zdaj zapuščate šolo učenja in namerjate prve korake v šolo življenja. Tudi če bi ne bilo Boga, boste po poti življenja najbolj varno hodili, če se boste vedno in vedno držali tiste življenske modrosti, ki je zapisana v drobni knjižici našega katekizma. Zato bi vam svetoval eno: Nikar ne vrzite te knjižice v kot. Povsod naj vas spremlja; doma, če boste ostali doma; v tujino naj gre z vami, če boste morali z očetovega doma s trebuhom za kruhom. Če se boste teh navodil držali, kar jih tam najdete potem se ne bojim za vas. Če bo pa šel katekizem v kot, njegovi nauki pa v pozabo, potem pa že danes trepečem za vas. Kaj pa potem, če Bog je! In Bog je. Nobena človeška beseda ga ne more ubiti.«

Fantom je postajalo tesno pri srcu. Videli so, da prihajajo besede iz ust moža, ki jim v resnici dobro hoče. Morebiti niso nikdar tako pazljivo poslušali svojega veroučitelja, kakor ob uri slovesa.

»Pa še eno vam naročam: prijatelji si bodite med seboj. Dobri prijatelji! Zdaj še niste toliko čutili, koliko je vreden dober prijatelj; v šoli življenja ga boste vedno potrebovali. Ne samo doma, tudi v tujini. V tujini še bolj ko doma. Ni treba, da bi bil prijatelj pri tebi; kadar se bosta ločila, si pišita med seboj. Pa velikokrat; ne samo po enkrat na leto. In še takrat komaj po par besedi. Prijatelj naj prijatelju vse zaupa. Tudi največje težave, tudi najtežje skrivnosti. Dobri prijatelji so si med seboj eno srce in ena duša. Še tale navodila naj vam dam o prijateljstvu: Ako imaš prijatelja, ga poskusi v stiski in mu prenaglo ne zaupaj. Zakaj marsikdo je prijatelj le do svojega časa — dokler mu to koristi — ne ostane pa v dan nadloge. Tudi je prijatelj, ki se v sovražnika spremeni; tudi je prijatelj, ki raznaša sovraštvo in prepir in obrekovanje. Nekateri je prijatelj, dokler pri mizi sedi, pa ne v dan potrebe. Zvest prijatelj pa je močna bramba; kdor ga je našel, je našel zaklad. Z zvestim prijateljem se nič ne meri; teža zlata in srebra ni nič vredna proti ceni njegove zvestobe. Tako govori stara, dostikrat preizkušena, svetopisemska modrost. Z dobrimi prijatelji boš našel pot v dobra društva in družbe, katerih boš lahko vedno vesel. V teh prostorih se menda ne bomo več videli; upam pa, da bomo ostali prijatelji in da so še kraji na zemlji, kjer se bomo lahko našli.«

Ura je potekla.

Ko so naslednjo uro prejeli učenci svoja spričevala in dokazila, da so skozi osem let redno hodili v šolo, zajemat iz studencev učenosti in ko so se potem za njimi zaprla šolska vrata, je na stotine mladih bitij tu in drugod brezskrbno zavozilo na morje življenja.

Kdo bi jim znal prerokovati, kako bodo vozili skozi vrtince in viharje ... Ali jim bo vedno sijalo sonce veselja z obraza?

II.

Pri Štefinovih je bilo družinsko posvetovanje. Glavna in edina točka dnevnega reda je bilo vprašanje, kam s Pavletom. V tovarno še ne sme; je premlad. Na kmete ga veseli; zlasti konje ima rad, torej bi bil kakor nalašč za voznika, če bi ga kje potrebovali.

Pa je vstal v materini glavi pomislek: »Za voznika? Ali niso vsi vozniki pijanci? Kjer so doma pijanci, tam sedi zapravljenost za mizo.«

Hišnemu gospodarju ta razlaga ni bila prav po volji. Morda se je tudi sam čutil nekoliko prizadetega.

»Pijanci!« je začel opravičevati pijanost voznikov, »pijanci! Vozniki so siromaki. Zjutraj použije doma nekaj gorkega, potem pa mora biti ves dan na mrazu. Prehranjevati se mora v gostilni, ko pa drugod ničesar ne dobi. In če takrat pokusi nekoliko pijače, da se malo pogreje, potem pa ljudje vpijejo za njim: Pijanci, pijanci! — Siromaki so, siromaki, ne pa pijanci!«

»Po zimi že delajo na mrazu, kakor praviš, toda v poletju pa menda vendar ni takega mraza, da bi ga bilo treba s pijačo preganjati.«

»Zenskam ne pride človek nikdar do konca. Vidiš, mati, to je vse res, kar praviš, ampak to mi povej, kje boš dobila gostilno, kjer ti bodo dali hrano brez pijače, kje?«

»Saj to je ravno napačno, da so gostilne skoraj povsod, bi rekla, zatajile svoje pošteno ime in postajajo zgolj pivnice. Piti moraš, če ne, ne dobiš jesti. Pijan moraš biti, pa če tudi zraven stradaš ti in še tvoja živina!«

»Tu se ne da nič preurediti. Kakor je bilo, tako je in tako bo.«

»Pa bi se moralo nekaj preurediti. Čemu je pa gosposka na svetu?«

»Tiho bodi, da te kdo ne sliši! Tako postavo je lahko napisati: Najprej jesti, potem piti. Ampak izpolnjevati, to je druga. Mar misliš, da bo glavarstvo radi te postave v vsako gostilno pošiljalo orožnika?«

»Saj tega ni treba. Par gostov bi naznanilo takega gostilničarja, pa bi bil mož kmalu pri volji, gostom tako postreči, kakor je prav.«

»Naznanilo? Da bi bila potem zamera?«

»Zamera gori ali doli.«

»Po tvojem naj bi si bil ves svet vedno v laseh. Vse bi moralo biti med seboj razdrto in razprto. Pa v cerkvi poslušaj! Vedno se ponavlja: Ljubite se med seboj! Ljubi svojega bližnjega! Kdor pa sovraži svojega brata, bo sodbe kriv! Vidiš!«

»Lej ga, lej, kako znaš biti pobožen! Kdo bi si mislil!«

»Kaj pobožen! Ali mar ni res tako? In zdaj naj ti radi takele ovadbe zanesli sovraštvo na svet!«

»Nič sovraštva, samo za pravico bi se potegnili. Pisano je pa tako, da moramo najprej lačne nasičevati, potem pa šele žejne napajati.«

»Tako je v katekizmu. Pri gosposki pa Bog ve, kako je. Potem pa še to: gostilničarja lahko naznaniš. On bo pa tudi lahko dobil nekaj gostov, ki bodo prisegli, da jim je dal samo jesti, pa smo zadaj s svojo ovadbo. Vidiš, tako je.«

»Svet je zvit.«

»In zvižga ga po koncu drži.«

»Slabo oporo ima.«

»Ali kdor zna, pa zna. Ne prideš mu do živega.«

»Sicer pa še nisva rekla, da mora biti naš Pavle ravno voznik. In če ne bo voznik, tudi pijanec ne bo.«

»Tako je! Pa mir besedi!«

Razgovor o voznikih je bil končan. In za tisti dan tudi razgovor o Pavletovi bodočnosti.

Pavle je bil sin delavskih staršev. Vendar se je po njegovih žilah pretakala prava, pristna kmetijska kri. Oba sta bila doma na kmetih, oče in mati. Ali vse, kar se na kmetih rodi, ne more ali pa noče ostati na

domu. Gruntec je premajhen; komaj za eno družino dosti velik. In pa tiste ljubezni do rodne grude več ni. Tisti naj ostane na gruntu, kdor ga je dobil. Z ženo naj se pokorita in v potu svojega obraza naj se mučita za svoj vsakdanji kruh in za obstoj svoje družine. Če ne moreta obdelati dobro, naj pa malo slabše. Če ne bo šlo naprej, naj pa najameta posle ali naj se ukvarjata z dninarji.

Tisti časi, ko so strici in tete, gospodarjevi bratje in njegove sestre radi ostali na domu tudi še po smrti staršev ali pa ko sta se stara dva pomaknila v kot in izročila vodstvo hiše mlajšim močem: tistih lepih časov, pravim, več ni. Z očetovim odstopom od gospodarstva ali pa s smrtjo roditeljev je ljubezen do doma kakor bi bila ubita. Prejemal bi seveda še vedno vsak rad dobrote od doma, ali delati za dom, to mu ne gre v glavo. Skubil bi ga še rad in molzel, ali množiti hišno blagostanje, tega pa ne, to je stvar mladega. Mladi se pa dajanja naveliča in pri dajanju se ljubezen pretrga. Na gruntu delajo tuji posli in z njimi raste dolg. Vsak delavec je namreč vreden, pa tudi potreben svojega plačila. Toda domači posli so poleg žuljev tudi mnogo zaslužka pustili na domu in tako gospodarju olajšali breme gospodarstva, če ne vselej iz ljubezni do njega, pa so to storili iz ljubezni do njegovih otrok, tudi iz ljubezni do staršev in seveda tudi iz ljubezni do domače zemlje. Samo da ostane dom čist, neomažeževan in da ostane v rodovini.

S tujimi posli pa leze dom v dolgove. Zlasti še, dokler so otroci majhni. Ko domači otroci dorastejo in začno pri delu pomagati, si dom sicer nekoliko opomore, gospodar malo lažje zadiha, pobije vsaj glavne kljuke, dokler se stara pesem spet od kraja ne začne: mlad gospodar, novi posli, novi dolgovi. To večno valovanje zelo, zelo uničuje naše nekdanj krepke kmetijske domove.

Štefinova dva sta bila tudi otroka današnjega časa. Ko je doma, na njegovem domu, prevzel gospodarstvo njegov brat Tone, je sedanji štefin zahteval od njega doto in potem odšel s trebuhom za kruhom, dokler ga ni našel v mestu pri tovarni za železje. In ona je hodila približno isto pot.

Sosedova Tona jo je spravila iz sončnega Zalaza v mesto. Tona je prišla iz mesta na dopust, ko je odšla njena gospoda v toplice. Pa kakšna je prišla! S klobukom na glavi, z rokavicami na rokah tudi sredi toplega poletja, da je ni sonce prehudo žgalo, ampak samo toliko, kolikor se je njej zdelo prav. Tona je slikala Franci lepoto mestnega življenja in lahkoto dela in to v tako živih barvah, da je Zalaznikova kar brž zaželela postati mestna, kjer je ne bodo klicali z zastarelo in in obrabljeno Franco, ampak bo kar naenkrat postala lična in okretna mestna Fani, če ne še celo Fanči ali pa vsaj Fanika. To bo imenitno! Že ime tako nebeško lepo; kakšna bo šele služba!

Tona — oprostite, Tonči — je izpeljala Franco iz Zalaza v mesto. Tam pa seveda ni bilo vse tako lepo in tako sladko in medeno, kakor si je predstavljala domišljija lahkovernega dekleta, ki tudi po Prešernovem receptu

gradove svetle zida si v oblake,
zelene trate stavi si v puščave...

(Dalje.)

»Na zemlji druge, večje ne poznam bridkosti
kot to, da komu vzeta je svoboda.«

Calderon de la Barca.

FANTJE MED SEBOJ

Vojnik: Tako sem si mislil: Fantovski list je naš Kres, pa ni nič brati v njem o tem, kako se fantje gibljejo. Zato sem sklenil napisati nekaj vrst, ne nam v pohvalo, ampak drugim v vednost in vzpodbudo. To menda že itak vsi veste, da imamo pri nas fantovski odsek, ki stopa na letos že v četrto leto svojega življenja. Da! Tri leta že delamo, zato pa danes ne tipamo in ne iščemo več primernega dela, temveč imamo svoj celoten, delovni program. — **I. Naši sestanki:** Res še niso taki, kakor bi morali biti, toda začetek je tu. Naj navedem samo nekaj naslovov predavanj, ki so bila na sestankih lanskega leta: Kdo je izobražen, O človeku, Kapitalizem, najmočnejši vladar sveta, Kmetijstvo na Danskem, O govorništvu itd. Da smo predelovali tudi obvezno okrožnico o obnovi socialnega reda, je samo po sebi umevno. **II. Naš sport.** Že lansko zimo smo pričeli s smučanjem, s katerim bomo letos skušali doseči boljše in lepše uspehe. Lahka atletika nam pa ne gre, sicer bi se bili že letos pojavili in tudi postavili na Stadionu ali pa v Mariboru. Tako bomo pa še

počakali kako leto. Če bodo pa smučarske tekme kje v bližini — na Pohorje si še ne upamo — bomo pa šli tja pogledat. Da pa ne boste rekli, da samo govorimo, vas vabimo, da se poskusite z nami v letošnjih splošnih okrožnih tekmah. Bog živi!

Vojniški fant.

Ihan: Tudi pri nas smo se začeli fantje krepkeje gibati. Dalje časa smo sicer nekam životarili in se premalo odločno zavzemali. Sedaj pa hočemo popraviti in nadomestiti, kar smo zamudili. Z novo vneto smo organizirali fantovski odsek. Čeprav nas je bilo spčetka malo, smo bili pa tisti odločnejši. Dobre posledice so se že pokazale. Število članov smo naglo povečali, zanimanje za fantovski odsek dvignili. »Kres« smo tudi naročili; zaenkrat 10 izvodov; upamo pa, da bomo število naročnikov našega fantovskega lista še precej povečali. Če nam še notranje življenje ne gre tako kot bi želeli, se tolažimo z zavestjo, da je vsak začetek težak. Pa bi naš ne bil? Saj trdna in močna volja odločnih slovenskih fantov se ne boji težav! Bog živi!

»Nevreden narod je, ki za čast in slavo ne bi vsega žrtvoval!«

(Fr. Schiller)

TELESNA VZGOJA

Češki Orli so si nadeli za letošnje leto velik tehnični program. Dne 21. maja se vršijo tekme za prvenstvo. 1. in 16. julija so tekme v igrah. 2. in 3. septembra pa imajo lahkoatletске tekme. V vseh navedenih tekmah se bo članstvo borilo med župami za prehodno darilo brata staroste dr. Šramka. Poleg tega imajo na programu razne tečaje, med temi je najvažnejši oni za mladce in mladenke, ki se vrši v času od 13. do 20. avgusta.

Zelo veliko delajo čehoslovaški Orli na polju telesne vzgoje, kar je zlasti videti iz letošnjega njihovega tekmovalnega programa. Tekme so razdeljene 1) v tekme za prvenstvo na orodju in 2) tekme za prvenstvo čl. Orla. Tekme za prvenstvo na orod-

ju obsegajo obvezno in poljubno vajo na drogu, bradlji, krogih in konju na šir z ročaji. Tekma za prvenstvo čl. Orla pa vsebuje obvezno vajo na drogu, bradlji, krogih, konju na šir z ročaji, skoku čez konja na vzdolž brez ročajev, tek na 100 m, skok v daljavo z zaletom, skok s palico, suvanje krogle in proste vaje. Za prehodno darilo dr. Šramka, staroste čl. Orla, se dosežena mesta v orodnem prvenstvu posameznikov ocenjujejo takole: 1. mesto 5 točk, 2. mesto 3 točke, 3. mesto 2 točki, 4. mesto 1 točka. — Prvenstvo čl. Orla pa se ocenjuje takole: 1. mesto 10 točk, 2. mesto 6 točk, 3. mesto 4 točke, 4. mesto 2 točki. — Posamezne panoge v lahki atletiki ali vaje na orodju ali

smučarski skoki se bodo takole ocenjevale: 1. mesto 5 točk, 2. mesto 3 točke, 3. mesto 2 točki, 4. mesto 1 točka. — Mnogoboji (n. pr. peterboj, desetboj lahkoatletski ali orodni ali združeno smučarsko tekmovanje se ocenjuje takole: 1. mesto 10 točk, 2. mesto 6 točk, 3. mesto 4 točke, 4. mesto 2 točki. — Štafete se ocenjujejo kakor mnogoboji, igre pa zopet drugače, in sicer: Ono moštvo, ki zmaga v finalu, dobi 20 točk, drugo finalno moštvo doseže 12 točk, za tretje in četrto mesto odloča boljši score, a pri enakem score ponovno tekmovanje.

Predpisi tako za orodje kakor za lahko atletiko so na taki višini, da je čl. Orel lahko ponosen na svoje članstvo, ki bo te tekme vsaj z zadostnim uspehom prestalo. No in če bo še udeležba velika, potem si boljšega uspeha naši severni bratje želeti ne morejo. Da bodo tudi čitatelji Kresa nekoliko obveščeni, na kakšni stopnji stoji telesna kultura pri čeških Orlih, navajamo nekaj predpisanih vaj za letošnje tekme.

Drog (obvezna vaja). Iz vese spredaj z dvoprijemom levica v pod-, desnica v nadprijem. Kolečno naupor v zakolebu in sonožni premah v desno s celim obratom, levo okrog levice do opore spredaj z nadprijemom in takoj spad nazaj do vznosne vese — vzklopni naupor — toč v opori spredaj naprej — s premikom velevzmik do opore spredaj — povs nazaj do vznosne vese — prevlek nog — sunkoma razovka zadaj — praporni naupor (v levo ali desno) do opore zadaj — spad nazaj in s prevlekom nog iznosna vesa spredaj — vzklopni naupor — premik spredaj — podmetno kolo s polobratom v levo (okoli levice) do dvoprijema (levica v pod-, desnica v nadprijemu) — vzklopni naupor do podprijema — do ročne stoje — veletoč naprej in zanoška na premet (v levo ali desno).

Bradlja (obvezna vaja). Na koncu bradlje s čelom na ven z zunanjim prijemom. Naskokoma izmik spredaj — toč nazaj — z zakolebom ročna stoja — z odsunom preval odročno nazaj — preval nazaj do stegnjene vzpore — z zakolebom kolo zanožno z levo nad desno bradljenico s celim obratom v levo (raznoročno) — s predkolebom kolo prednožno z levo nad desno bradljenico v celim obratom v desno (raznoročno) — z zako-

lebom strig raznožno za rokama do raznožnega seda pred rokama (drža) — sesed do prednosa — razovno v ročno stojo vzpori (drža) — povs do ramenske stoje — uleknjeno preval naprej in z zakolebom prednoška čez obe bradljenici (v desno ali levo).

Krog (na mestu). Vesa spredaj: Vzmik spredaj do prednosa v vzpori — težno v ročno stojo — drža — spad naprej — izvinek naprej do razovke v vesi zadaj (drža) — uleknjeno v strmoglavo veso — z zakolebom naupor — toč v vzpori spredaj nazaj — z odnosom izvinek nazaj in premet raznožno nazaj.

Konj na šir z ročajl. Prijem z desnico na prednji ročaj, z levico na vrat: Premah sonožno v levo do vzpore zadaj — kolo odnožno z desno — kolo prednožno z desno s celim obratom v desno okrog desnice do vzpore spredaj na ročajih — kolo odnožno z levo — premah sonožno v levo do vzpore zadaj — kolo zanožno z levo (pod desno) — premah sonožno v desno (nazaj) — kolo prednožno z desno s prehodom desnice na zadnji ročaj, z levico pa na hrbet — prednoška v desno preko sedla okoli desnice, levi bok obrnjen h konju.

Tekma za prvenstvo čl. Orla obsega iste obvezne vaje. K tem pridejo še poljubni skoki čez konja na vzdolž, tek na 100 m, skok v daljavo, skok s palico, suvanje krogle in obvezna prosta vaja za l. 1933.

Nemška katoliška telovadna in sportna zveza (Deutsche Jugendkraft), ki je že itak veliko važnost polagala na telesnovzgojno stran svojega članstva, je sklenila, da se morata telovadba in sport v še večji meri gojiti kot doslej. To velja v isti meri za tenis, sabljanje, smučanje in zrakoplovstvo. V to svrhu so vpeljali telovadno uro, takozvano »Jugendkraftstunde«, da bi se po možnosti vsa katoliška mladina bavila s telesnimi vajami.

Olimpijada na daljnem vzhodu leta 1934. Leta 1934 se bo vršila v Melbourne ali Šangaju olimpijada, katere se bodo udeležili predvsem Avstralija, Japonska, Kitajska ter otoki Borneo in Java. V to svrhu je odpotoval grof Baillet-Latour, predsednik mednarodnega olimpijskega odbora, v Zadnjo Indijo, da izvrši vse potrebne priprave za to olimpijado.

KNJIGE IN REVIJE

Blondel von Rosenhag: Vitez naše ljube gospe, misterij v 1 dejanju. Prevedel A. S. Založil konzorcij Naše zvezde. Str. 24.

Ta misterij nam v alegoriji, kjer nastopajo Vitez, Božja Ljubezen, Božja Moč, Posvetnost in Satan, kaže, kako človek s smrtnim grehom izgubi nadnaravno milost, ki jo kot iskreno skesan grešnik s pomočjo Božje Ljubezni in Božje Moči dobi zopet nazaj. Naši odri ga v splošnem ne bodo igrali, je pa zelo primerna igrlica za prireditve Marijinih kongregacij ob Marijinih praznikih, zlasti za maj, za kar je po vsej priliki tudi namenjena. Oprema, ki jo je izvršila Misijonska tiskarna v Grobljah, je prav lična in bodo verske organizacije gotovo segle po knjižici.

NASA POT. Knjižnica Katoliške akcije za mladino. Prvi zvezek. Knjiga obsega 50 strani in stane 10 Din. Naroča se v Misijonski tiskarni, Domžale-Groblje. — To je jasna beseda za vse, ki z blago voljo in resno iščejo v luči Kristusovega nauka rešitev premnogim problemom, ki nas teže. Izrecno pravi urednik, da imajo sestavki namen, podati nekaj najvažnejših smernic, da se varno in zanesljivo orjentiramo v nekaterih vprašanjih, ki v zadnjem času mnoge med mladimi begajo. Pa ne zadošča jasno spoznanje; tudi življenja po spoznanju rabi naš čas, še več — borcev za resnico in jasnost potrebuje. Tem borcev za skromno vodilo in pravec hoče biti ta knjižica. Niso vsa sodobna vprašanja obdelana — pa kako naj bo to možno na 40 straneh — kar pa je izbrano, je dobro podano. Kratko, jasno. Osem sestavkov nosi naslove: Dr. Fr. Grivec, Boljševizem in naše stališče napram njemu. Dr. A. Ušeničnik, Avtoriteta. Dr. J. Turk, Osnovne smernice za katoliško mišljenje, življenje in kulturno delovanje. Dr. A. Zupan, Zvestoba papeštvu. Fr. Gabrovšek, Nekaj misli k vsebini okrožnice Quadragesimo anno. Dr. J. Basaj, Moralni činitelji v združnem delu. Dr. A. Zupan, Pot do socialne obnove. Dr. J. Basaj, Potreba praktičnega katoličanstva. — Knjižica je opremljena kot učna knjiga s številkami in robnimi označbami vsebine. H koncu je vsa vsebina posneta še v 196 vprašanjih, ki omogočajo podrobno obdelavo vprašanj v krožkih. Tako je tudi tehnična ureditev knjige poudarila katekizemski značaj dela. V pravem času je knjiga izšla. Da ne bomo imeli izgovora kakor da bi poučeni ne bili. Vsak katoliški inteligent mora Našo pot poznati; vsakdo, ki hoče v verskih, socialnih in sploh javnih vprašanjih biti na jasnem, mora to knjigo brati. Dijak in nešolan naš fant, predvsem pa vsak društveni delavec.

NOVA ZALOŽBA

r. z. z o. z.

LJUBLJANA, Kongresni trg 19.

Ima v zalogi vse knjige domačih in tujih založb.

Ima v vsaki izberi in množini vse

pisarniške potrebščine

kakor tudi poslovne knjige za društva in vse predmete, ki spadajo k pisarniški stroki.

Predvsem ima izbrano zalogo lastnih knjig leposlovnih in poljudno znanstvenih, zlasti pa izdajo **CANKARJEVE** in **FINŽGARJEVE** zbrane spise.

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

obrestuje hranilne vloge
po najugodnejši obrestni
meri ter brez vsakega od-
bitka. Tudi rentni davek
plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge znašajo nad
180 milijonov dinarjev!**

Domača slovenska zavarovalnica je

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesil

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove insteklo proti razpoki in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v živiljenskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:

LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25-22.